

Підвищення соціальних гарантій для осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю: відбулося засідання Комітету

29.7.2026 - | Verkhovna Rada Ukrainy

28 липня Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів провів чергове засідання у режимі відеоконференції.

Під час обговорення законопроекту голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галина Третякова наголосила, що проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю (реєстр. № 14191) суттєво змінює підхід держави до підтримки родин, у яких народжуються або виховуються діти з інвалідністю. Якщо раніше основний акцент робився на грошових виплатах, то нині законопроект передбачає комплексну модель підтримки, яка поєднує фінансове забезпечення та сучасні соціальні послуги.

Законопроект передбачає перехід від фрагментарної допомоги до системного підходу та гарантує надання комплексної державної підтримки, що реалізується шляхом поєднання грошових виплат та надання соціальних послуг, зокрема комбінованої соціальної послуги раннього втручання.

Проектом акта пропонується запровадження базової величини – нормативного грошового показника, що застосовується для визначення розмірів державних соціальних допомог, передбачених цим законопроектом.

Розмір базової величини, починаючи з 2027 року, встановлюватиметься у законі про Державний бюджет України на відповідний рік і не може бути меншим за 4000 гривень.

Слід зазначити, що надбавки на догляд, які були призначені відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом, виплачуються у нових розмірах, за правилами, визначеними законодавством, що діяло до набрання чинності цим Законом, до закінчення строку, на який їх було призначено, або до моменту виникнення підстав для їх перегляду.

Крім того, буде врегульовано питання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю віком до 18 років, які перебувають на повному державному утриманні в закладах (установах) або влаштовані в прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу чи сім'ю патронатного вихователя.

За словами голови Комітету, між першим і другим читанням законопроект був істотно доопрацьований. Однією з ключових новацій стало запровадження комбінованої соціальної послуги раннього втручання, яка фінансуватиметься за рахунок державного бюджету. Послуга передбачає роботу соціального менеджера та мультидисциплінарної команди, які спільно з родиною формуватимуть індивідуальний план підтримки дитини та її сім'ї. До нього

входитимуть навчання батьків, консультації щодо догляду за дитиною, її розвитку, соціалізації та адаптації до життя.

«Проект кардинально змінився від першого до другого читання, тому що там запроваджені соціальні послуги, які Європа називає послугами раннього втручання», – зазначила Галина Третякова.

Отримувачем цієї послуги буде сім'я з дитиною віком від народження до чотирьох років, яка має порушення розвитку або ризик виникнення таких порушень.

Окрему увагу в законопроекті приділено фінансуванню соціальних послуг. Комбінована послуга раннього втручання фінансуватиметься за рахунок державного бюджету, а соціальні послуги, визначені в індивідуальному плані родини, також оплачуватимуться державою протягом перших п'яти років дії Закону. Після цього їх фінансування поступово перейде до органів місцевого самоврядування, що відповідає європейській практиці організації підтримки сімей.

За словами Галини Третякової, такий перехідний період необхідний для створення відповідної інфраструктури, підготовки кваліфікованих фахівців та формування довіри з боку батьків до нової системи соціальних послуг. Це дозволить забезпечити якісний догляд за дітьми та надати можливість батькам тимчасово відновлювати власні сили.

Окрім цього, законопроект передбачає можливість закупівлі соціальної послуги комплексного розвитку та догляду за дитиною, а також право батьків, у родині яких народилася дитина з інвалідністю, один раз на рік скористатися двотижневим тимчасовим відпочинком. У сукупності з грошовими виплатами така модель підтримки забезпечуватиме родинам допомогу в розмірі від 20 до 71 тисячі гривень на місяць залежно від індивідуальних потреб.

Законопроектом передбачається також впровадження базових соціальних послуг, таких як:

- супровід під час інклюзивного навчання;
- комплексний розвиток та догляд дітей з інвалідністю;
- тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, особами з інвалідністю або важкохворими дітьми.

Протягом п'яти років, починаючи з 1 січня 2027 року, фінансування цих трьох базових соціальних послуг здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету.

Голова Комітету також наголосила, що законопроект закладає нову філософію державної підтримки, яка полягає не лише у фінансовій допомозі, а й у створенні умов для адаптації всієї родини. Зокрема, йдеться про надання послуг з абілітації, які допомагають дитині опановувати необхідні навички самообслуговування, соціалізації та повсякденного життя відповідно до її функціональних можливостей.

Окремо під час дискусії було порушено питання щодо механізму визначення розміру виплат. Галина Третякова зазначила, що пропозиція прив'язати їх до мінімальної заробітної плати не відповідає міжнародній практиці та суперечить концепції законопроекту.

«Ми подивилися міжнародний досвід, і в жодній країні немає прив'язки таких виплат до мінімальної заробітної плати. Держава повинна допомагати родині подолати складні життєві обставини, але не створювати ситуацію, коли дитина перетворюється на фінансовий актив. Саме тому ми не підтримуємо таку модель», – підкреслила голова Комітету.

Вона наголосила, що законопроект спрямований на формування сучасної системи підтримки сімей, яка поєднує фінансову допомогу, соціальні послуги, розвиток необхідної інфраструктури та поступовий перехід до моделі, що відповідає найкращим європейським практикам.

За результатами обговорення порівняльної таблиці до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю (реєстр. № 14191) Комітет прийняв рішення схвалити текст порівняльної таблиці до законопроекту з пропозиціями і поправками народних депутатів України, а також з урахуванням пропозицій, внесених народними депутатами України – членами Комітету і проголосованих на засіданні Комітету, та рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в повторному другому читанні зазначеного законопроекту прийняти у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Прийняття акта стане важливим кроком до формування сучасної європейської системи соціальної підтримки, заснованої на принципах гідності, рівності можливостей і людського розвитку.

Відеозапис засідання Комітету розміщено за посиланням:<https://www.youtube.com/watch?v=pTSkt-ndxBw>

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/274505.html